

vrijdag
1 febr
om 9u

SOORTENSYMPOSIUM

n.a.v. 10 jaar Soortenbesluit

IS VLAANDEREN KLAAR VOOR ZIJN WILDE JAREN?

Provinciehuis Vlaams-Brabant, Provincieplein 1, Leuven

www.natuurpunt.be/soortensymposium

Sprekers

Lieven De Schamphelaere

Voorzitter Natuurpunt

www.natuurpunt.be

Sofie Luyten

Policy Director WWF

www.wwf.be

Dirk Draulans

wetenschapsjournalist bij Knack,

gast in tal van Vlaamse en Nederlandse talkshows

schreef een vijftigtal wetenschappelijke publicaties in vakbladen, en een veertigtal populariserende verhalen over zijn werk.

Auteur van 16 boeken.

[Artikels van Dirk Draulans op knack.be](http://www.knack.be)

Ignace Schops

Directeur Nationaal Park Hoge Kempen,

voorzitter Europarc, Goldman Prize Winner

Ashoka Fellow, Climate Leadership Corps

www.rlkm.be

www.nationaalparkhogekempen.be/nl

Jean-Marc Landry

Zwitserse bioloog en wolvenexpert, actief in Zwitserland en Frankrijk
Heeft een stichting dat fondsen inzamelt ter bescherming van de wolf

<https://fjml.life/>

Hans Bekker

Hij (foto rechts) was programma-manager bij Rijkswaterstaat en heeft het Meerjarenprogramma Ontsnippering (MJPO) in Nederland opgezet en de eerste 10 jaar geleid. Ook heeft hij het Infra Eco Network Europe (IENE) opgezet. Vanuit die rollen heeft hij veel samengewerkt met collega's uit Vlaanderen. Intussen is hij met pensioen.

Korte samenvatting: : Hoe kunnen we ons landschap ontsnipperen voor de das? Met als ondertitel: MJPO: Ontstaan, Uitwerking en Lessen.

“Een van de producten uit het MJPO is het ecoduct Kempengrens op de grens van Vlaanderen en Nederland. Mij is gevraagd de achtergrond van het MJPO te schetsen op dit symposium. Ik wil vooral ingaan op de lessen die zijn te trekken uit zo'n groot programma. Dit zal ik doen onder de titel: Hoe kunnen we ons landschap ontsnipperen voor de das? Met als ondertitel: MJPO: Ontstaan, Uitwerking en Lessen.”

www.mjpo.nl/

Thomas Defoort

Werkt sinds 2002 voor het Agentschap voor Natuur en Bos. Momenteel als programmaleider Natura 2000, daarvoor als natuurbeheerplanner en als directeur van de provinciale dienst in Oost-Vlaanderen. Zijn team staat in voor de opmaak de soortenbeschermingsprogramma's.

Korte samenvatting: Soortenbeschermingsprogramma's: hefbomen voor soortherstel

Het Soortenbesluit introduceerde het soortenbeschermingsprogramma (SBP) als nieuw en actief instrument voor het soortenbehoud in Vlaanderen. Deze toelichting schetst hoe dit instrument in het Vlaamse soortenherstel wordt ingezet, hoe een SBP tot stand komt, wat de voordelen zijn,... Enkele voorbeelden illustreren de uitvoering op terrein.

Meer info over het instrument en de lijst met door de minister vastgestelde SBP's vindt u op www.natuurenbos/sbp.

Bart Van Camp

Hij was 10 jaar lector aan de Erasmushogeschool Brussel, werkt nu bijna 20 jaar als landschapsdeskundige bij de Vlaamse Overheid, doet sinds 10 jaar nachtvlinderonderzoek.

Korte samenvatting: Hoe kunnen we als burgers een verschil betekenen voor de planten en dieren rondom ons (citizen science)?

Veelal laten we onze appreciatie afhangen van wat we k nnen (en dus waarnemen). Worden grote, aaibare, spectaculaire of zeldzame soorten dan niet bevoordeeld?

Ik nodig mezelf al enkele jaren uit in de tuinen van wetenschappers, beleidsmensen en journalisten om te tonen wat voor geweldige diversiteit er aan hun eigen achterdeur zit (in de tuin, in de straat of in de stad): ongezien, dus onbekend, dus onbemind. Ik t on ze niet alleen de diversiteit, maar ik zet die soortenrijkdom ook elke keer op een poster. Ik hoop steevast dat die beelden dan worden gedeeld via hun netwerk (facebook, twitter, pers...). Zo bereik ik dan meteen heel veel mensen.

www.mottenvanger.be

Peter Claus

Peter Claus werkt als ecooloog bij het jonge adviesburo Corridor. In zijn vorige functie bij het Agentschap voor Natuur en Bos werkte hij mee het concept tijdelijke natuur voor Vlaanderen uit. Nu zet hij de theorie om naar de praktijk. Peter is verantwoordelijk voor het eerste tijdelijke natuurproject in Vlaanderen uit en werkt ook al aan nieuwe projecten.

Korte samenvatting: Hoe kunnen we tijdelijke natuur creëren op bedrijventerreinen?

Tijdelijke natuur: een veilige haven voor bedrijf en natuur
Veel bedrijfsterreinen liggen jaren braak voor ze een definitieve bestemming krijgen. Maar soms zorgt het voorkomen van beschermde planten en dieren dat projecten kostbare vertraging oplopen. Niet alleen door bezwaren tijdens de vergunningsprocedure, maar ook omdat de natuur gecompenseerd moet worden. Hierdoor worden er door bedrijven vaak dure maatregelen genomen om natuur van het terrein te weren. Een vergunning tijdelijke natuur kan echter voor permanente winst voor bedrijven en natuur zorgen. Peter Claus gaat in op het concept tijdelijke natuur en de kansen die het biedt.

www.tijdelijkenatuur.land

Begijn Le Bleu

Comedian, cabaretier, acteur  n vogelaar

<http://begijnlebleu.be/>

podcast: <http://begijnlebleu.be/podcast-fwiet-fwiet/>

Steven Vanonckelen

Master in de Bio-Ingenieurswetenschappen en Doctor in de Wetenschappen (KU Leuven). Tussen 2014-2016 projectcoördinator van het LIFE+ OZON project ter ontsnippering van het Zoniënwoud (Agentschap voor Natuur en Bos). Sinds juni 2016 werkzaam als Beleidsmedewerker bij het Departement Omgeving met als voornaamste taken: de Green Deal Bedrijven en Biodiversiteit, werkgroep ecosysteemdiensten en werken aan ecologische ontsnippering binnen team natuur-technische milieubouw (NTMB; samen met Lien van Besien, Katja Claus en Luc Janssens). Gepassioneerde vrijwilliger.

Korte samenvatting: Ecologische ontsnippering in Vlaanderen: historiek en plannen voor de toekomst

Het Agentschap Wegen en Verkeer, het departement Omgeving, het Agentschap voor Natuur en Bos en het Instituut voor Natuur en Bosonderzoek werken al jaren samen aan ecologische ontsnipperingsmaatregelen in Vlaanderen. Het gaat daarbij vooral om de ontsnippering van gewest- en snelwegen via o.a. ecodeucten, ecotunnels en ecorasters. Daarnaast zijn er ook samenwerkingen voor de ontsnippering van bevaarbare waterlopen en spoorwegen. Deze presentatie kijkt terug op de realisaties en samenwerkingen in de voorbije jaren, en blikkt vooruit op de uitwerking van een meerjarenprogramma voor ecologische ontsnippering in Vlaanderen.

Glenn Delière

Glenn Delière is als filosoof verbonden aan het KASK-HoGent, waar hij het vak landschapsfilosofie doceert aan de Bachelor na Bachelor in de landschapsontwikkeling. Verder is hij als onderzoeker betrokken bij het project 'Dierschap', waarin de rol die wilde dieren spelen bij het ontwerp van publieke, stedelijke ruimtes wordt bekeken. Voordien was hij verbonden aan de RU Nijmegen en de KU Leuven, waar hij onder andere onderzoek deed naar ethische aspecten van de clash tussen 'nieuwe' en 'oude' natuur.

Korte samenvatting: Wildigheid

Is Vlaanderen klaar voor zijn wilde jaren? Die vraag kunnen we alleen beantwoorden als we weten of Vlaanderen bereid is om 'wildigheid' te tolereren. Of we nu willen of niet, de natuur gaat altijd haar eigen weg en dat botst regelmatig met onze plannen en verwachtingen. Ook natuurbeheerders zitten daardoor soms met hun handen in het haar. Toch zullen we op een of andere manier moeten leren omgaan met de niet altijd even aangename kanten van de terugkeer van wilde natuur. Hoe kan men vanuit de natuurbehoudssector werken aan meer maatschappelijke tolerantie voor 'wildigheid'? Er lijkt geen pasklaar antwoord op die vraag te bestaan, maar misschien kunnen we wel een paar richtingwijzers aanreiken.

Hendrik Schoukens

Hij is post-doc onderzoek aan de UGent, met een focus op natuurbescherming, milieueffectenrapportage, duurzame ontwikkeling en klimaat.

Korte samenvatting: Rechten van de natuur

Rechten van de natuur: een noodzakelijke halte op weg naar ecologisch herstel? Het huidige milieurecht heeft een sterk antropocentrische inslag, waarbij het menselijke perspectief vaak nog primeert. De natuur wordt behandeld als voorwerp, een instrument in functie van verdere menselijke acties. De voorbije jaren is in verschillende landen - waaronder Nieuw-Zeeland en Ecuador - de idee gegroeid om de natuur rechtspersoon toe te kennen. Op die manier kunnen de rechten van de natuur ook in rechte worden vertegenwoordigd, ook wanneer er géén NGO's klaarstaan om dit te doen. Zowel in wetgeving als rechtspraak voltrekt zich een geruisloze paradigmashift, die stilaan ook in Europa aan de orde is. De vraag rijst echter of het toekennen van rechten aan de natuur een panacee voor alle kwaden is of misschien eerder moet worden bekeken als een opstap richting een samenlevingsmodel waarin we de centrale rol van de natuur meer expliciet erkennen.

Bram Houben

Hij heeft expertise in wildlife en faunazaken, herintroducties. Projectleider van projecten; otter in rivierenland, terugkeer van de edelhert in Brabant en herintroductie Europese steur in de Rijn.

Hij is projectmedewerker bij ARK. ARK verlegt grenzen voor wilde natuur. We werken aan uitgestrekte, robuuste en dynamische natuurgebieden, waar natuurlijke processen hun gang mogen gaan. Ruimte voor natuurlijke processen resulteert in een ongekende rijkdom aan landschappen en de daarbij horende flora en fauna. Verbindingen tussen natuurkernen bieden het noodzakelijke netwerk voor planten en dieren om zich te verplaatsen en zich aan te passen aan veranderingen in klimaat en ruimtegebruik.

Korte samenvatting: Hoe introducties en rewilding kunnen bijdragen aan een sterker soortenbeleid?

Het Europese platteland verandert in rap tempo: jonge mensen trekken op grote schaal naar de stad op zoek naar een modern leven; traditionele landbouw is in vele gebieden niet meer lucratief, oudere generaties blijven achter op het platteland. Met als gevolg dat miljoenen hectare land niet meer wordt gebruikt. In 2020 woont 4 op de 5 Europeanen in stedelijk gebied; de verwachting is dat tot 2030 nog maximaal 18 miljoen hectare landbouwgrond gaat vrijvallen. Dorpen lopen leeg, het land groeit dicht met bos. Duizenden planten en diersoorten die van open en halfopen landschap afhankelijk zijn, dreigen daarmee te verdwijnen. Een tragische ontwikkeling, maar tegelijkertijd een historische kans om meer ruimte te maken voor echte wilde Europese natuur. Deze wildernisnatuur kan in dit soort gebieden een nieuwe toekomst bieden.

Diersoorten keren vanzelf weer terug door een betere bescherming maar ook door grootschalige natuurontwikkeling. Verdwenen maar cruciale

diersoorten worden daar waar nodig teruggebracht, vooral grote grazers als wild paard, Europese bizon, oerrund en herten.

Deze ontwikkeling vindt ook plaats dicht bij huis. Ook Nederland en België krijgen te maken met soorten die vanzelf terug keren. Op andere plekken pakken ngo's, natuurorganisaties samen met partners het initiatief om de terugkeer van soorten te stimuleren. Dit kan zijn omdat deze soorten zeer kritisch beschermd zijn en dit voorkomt uit (inter)nationale verplichtingen. Of omdat men zich juist wilt inzetten voor deze soort omdat deze bv. een cruciale sleutelrol vervult in het ecosysteem of omdat deze soort als katalysator werkt in de streek om te komen tot grootschalige natuurontwikkeling.

In de presentatie zullen wij op deze ontwikkelingen ingaan en 2 praktijkvoorbeelden aanhalen: de herintroductie van de otter in Nederland en de terugkeer van het edelhert in (Nederlands) Brabant.

<https://www.ark.eu/natuurontwikkeling/natuurlijke-processen/predatie/otter>
<https://rewildingeuropa.com/>

Henk Siepel

Prof. dr. Henk Siepel is hoofd van de afdeling dierecologie en fysiologie van de Radboud Universiteit Nijmegen en tevens hoogleraar-directeur van het Institute for Water and Wetland Research van die universiteit. Hij heeft ruim 40 jaar ervaring in entomologisch onderzoek en is gespecialiseerd in de bodembioëcologie. De laatste decennia legt hij zich vooral toe op de ecologie van het natuurherstel.

Korte samenvatting: De drie grote oorzaken van achteruitgang van insecten en andere fauna en wat eraan te doen

Eind 2017 was het artikel waarin meer dan driekwart achteruitgang van insectenbiomassa werd gemeld uit Duitse natuureservaten groot nieuws. Inmiddels zijn we bijna anderhalf jaar verder, is in Nederland uit oude datareeksen ook de achteruitgang bevestigd, is een Deltaplan Biodiversiteit voor Nederland met alle betrokkenen in Nieuwspoort gepresenteerd (19-12-2018) en zijn we met het onderzoek verder wat betreft de mogelijke oorzaken en dus ook de mogelijkheden voor herstel. Nu is het dus tijd om aan de slag te gaan!

Jan Verheeke

Jan Verheeke is licentiaat in de Rechten en kandidaat in de Wijsbegeerte. Hij heeft van jongs af aan een geschiedenis in de milieu- en natuurbeweging. Momenteel werkt hij als algemeen secretaris bij de Minaraad – de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen. Hij was gedetacheerd naar het kabinet van toenmalig Leefmilieuminister Hilde Crevits (tot 2009), als raadgever voor natuurbeleid, en coördineerde als zodanig de opmaak van het Soortenbesluit.

Korte samenvatting: Conclusies voor het soortenbeleid

In zijn bijdrage gaf Jan Verheeke een situering van het Soortenbesluit in het geheel van het soortenbeleid – het beleid ter bescherming en voor het behoud van in het wild levende planten- en diersoorten. Hij lichtte toe welke instrumenten er vervat horen te zijn in een volwaardige soortenregelgeving en wat daarvan terechtgekomen is in het Soortenbesluit. Tot slot gaf hij mee wat volgens hem de voorwaarden zijn om te komen tot een volwaardig soortenbeleid: goed management van het beschikbare beleidsinstrumentarium, een pro-actief inzicht in de Europese ontwikkelingen in dit verband, nauw contact met de doelgroepen en een geschikte omgang met het feit dat alles wat met concreet soortenbeleid te maken heeft, in de maatschappij een emotioneel – zelfs levensbeschouwelijk – aspect heeft.

Debat met

- [Bart Caron](#), Vlaams Parlementslid, Groen
- [Bruno Tobback](#), Vlaams Parlementslid, sp.a
- [Piet De Bruyn](#), Vlaams Parlementslid, N-VA
- [Lode Ceyskens](#), Vlaams Parlementslid, CD&V

[Hans Van Dyck](#)

Hans Van Dyck is professor gedragsecologie aan het Earth & Life Institute van de UCL (Louvain-la-Neuve).

Slotwoord

Hij tracht enkele besluiten en slotbeschouwingen te brengen na een dag vol sprekers en een debat met de beleidsmakers.